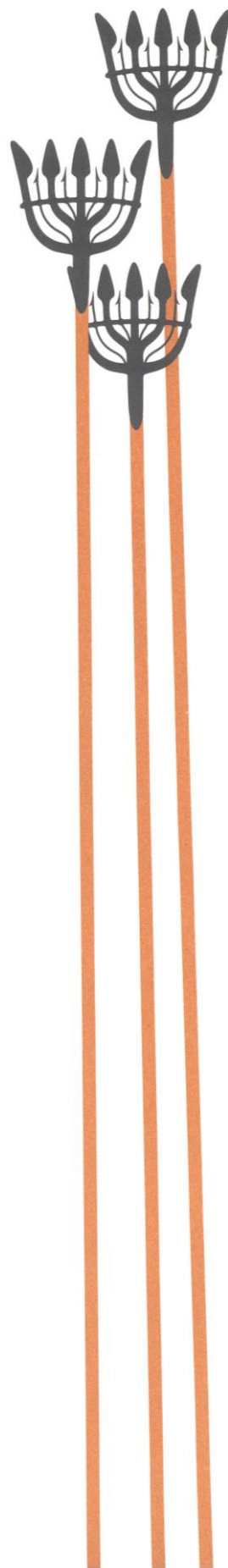

Halskragen i Eket

Rapport avseende ärendet kring
accessionsnummer 28308 i
Blekinge museum

Blekinge museum rapport 2012:4
Mikael Henriksson

Bakgrund

Ett privatägt fornfynd, en halskrage från bronsåldern, blev riksbekant i samband med att den visades upp i SVT:s *Antikrundan* i mars 2007. Ägarna, vilka är bosatta i Ronneby, skänkte föremålet till Blekinge museum hösten 2011. Föreliggande avrapportering redogör för ärendets samlade, museala hantering.

Fig.1 – Halskragen fotograferad i samband med inlån 2008.

Det museala ärendets gång

Redan i augusti 2006 blev undertecknad kontaktad av familjen Kroon i Gärestad utanför Ronneby tätort. De förklarade då vilken typ av fornfynd de hade i sin ägo liksom omständigheterna kring upphittandet. Den nuvarande ägarens morfar hade arbetat vid vägbyggen i nordöstra Skåne, och det var i samband med ett sådant som han hade tillvaratagit fyndet. Efter att TV-programmet sänts, återknöts så småningom kontakten med familjen Kroon, men även antikvariska kollegor och museifolk konsulterades angående synpunkter på hur ärendet skulle kunna få en för alla parter acceptabel lösning. Från familjens sida sade man i ett relativt tidigt skede att man kunde tänka sig att lämna ifrån sig halskragen. Samtidigt hade man som uttalat önskemål att föremålet i sådant fall skulle finnas kvar och vara utställt i länet.

I slutet av juni 2008 fick Blekinge museum möjlighet att låna in objektet för att tillfälligt ställa ut det i Karlskrona. Det senare skedde under sensommaren, och det föregicks av en pressvisning på museet tillsammans med familjen Kroon 2008-08-28.

Fig.2 – Kopia av halskrage under tillverkning av Per Serre.

När det stod klart att familjen hellre än ekonomisk ersättning önskade en kopia som de kunde förvara i hemmet, vidtog efterforskningar kring hur en sådan bäst kunde tas fram. Under 2009 konsulterades därför ett antal experter angående olika alternativ på kopietillverkning av halskragen. Valet av utförare föll på konstnären Per Serre, Karlshamn. En kopia tillverkades sedan av honom 2010 (fig.2), och denna kom till största del att finansieras genom medel från Fru Astrid Lindqvists fond.

Den 1:e oktober 2011 överlämnade Blekinge museums chef Tullan Gunér den nytillverkade halskragen till familjen Kroon i samband med en pressvisning på museet. Vid detta tillfälle närvarade även konstnär Per Serre. Ärendet avslutades 2012 med att konservator Max Jahrehorn utförde en okulär besiktning av originalkragen och sedan skrevs kragen och dess förvaringsskrin in i Blekinge museums accessionskatalog som BIM 28308:1-2.

Diskussion

Som en del i rapportarbetet genomfördes våren 2012 en kort intervju med upphittarens son Lars Winblad. Hans far Gustaf Adolf Bergquist var född 16/5 1900 i Gärestad,

Edestad sn, och han dog den 5/6 1996 i Ronneby (*Sveriges Dödbok*). Gustaf arbetade på 1920-talet under ett antal år i Chicago, och när han återvände hem till Sverige var han verksam vid väg- och anläggningsarbeten. Halskragen förefaller ha hittats vid ett vägbygge i nordöstra Skåne någon gång mellan 1930 och 1935. Sonen Lars erinrar sig att orten Arkelstorp omnämns vid samtal med fadern, och att denna trakt rimligen kan kopplas till den förmodade fyndplatsen för halskragen. Objektet blev uppenbarligen ett kärt sådant för Gustaf Bergquist. Han tillverkade efter hand ett litet skrin för dess förvaring i hemmet och även ett hänglås till detta skrin. I samband med besök fick även personer utanför familjen titta på halskragen. Vid ett tillfälle på 1970-talet besiktigade arkeolog Karl-Axel Björkquist denna, varvid dess ålder och skick kunde fastställas. Då gjordes även en dokumentation av halskragens ornamentik i skala 1:1. Denna skiss har på senare år återfunnits bland Björkquists efterlämnade handlingar (se illustration på rapportens framsida). Vid besiktningen konstaterades att det rörde sig om en välbevarad krage av uthamrad och genom punsning spiralornerad brons från bronsålderns period II (1300-1400 f.Kr). Sammanlagt har kanske ett 30-tal, mer eller mindre fragmentariska halskragar från bronsåldern påträffats i Sverige. Som parallell i Blekinge kan nämnas en liknande artefakt, nu i SHM:s ägo, vilken tillvaratogs på 1890-talet ur ett röse på gravfältet Flisberget öster om Ronneby (se ex Björkquist 1987 s. 40 ff.).

Fig.3 – Per Serres kopia av bronsålderskragen.

Vid kopietillverkningen var avsikten att framställa ett föremål vars känsla för material och konstnärligt uttryck skulle ligga så nära originalet som möjligt, utan att fördenskull riskeras kunna förväxlas med detsamma. Efter kontakt med såväl Bergmans konstgjuteri i

Stockholm som. Minnesbergs bruk utanför Trelleborg framgick att en avgjutning inte var ett realistiskt alternativ. Föremålets ornamentik var helt enkelt för grund för att ge önskat resultat vid en gjutning. Behov av omfattande efterbearbetning av en gjuten kopia skulle således orimligt fördyra framställandet. Konstnären Per Serre utgick vid kopietillverkningen istället från en bronsplåt, nedslipad till rätt tjocklek. På denna överfördes originalets ornamentik i skala 1:1. Härefter punsades ornamentiken nogsamt in med specialtillverkade verktyg (fig.2). Kragen daterades och stämplades med konstnärens signatur, för att sedan avslutningsvis förses med en grönpatinering (fig.3).

Antikrundan från Ronneby fick ett efterspel såväl medialt som antikvariskt. Programmet blev anmält till Granskningsnämnden för radio och TV, men inslaget friades i maj månad 2007 (bilaga 1). Diskussion uppstod i vissa kretsar på internet (bilaga 2). I vanlig ordning riktades då mestadels kritiken mot det att TV och antikbranschen återkommande hanterar fornfynd som vilka värderingsbara antikviteter som helst.

Fig.4 – Kopian överlämnas. Från vänster: Per Serre, familjen Kroon och Tullan Gunér.

Den aktuella halskragen är enligt min mening såväl ett viktigt arkeologiskt objekt som ett kulturhistoriskt sådant. Historien kring upphittandet, dess omhuldade förvaring och hela ärendets avslutning vävs samman med föremålets ursprung. Den i Ronneby uppvisade halskragen fick en kort men intensiv tid i det mediala rampljuset. Förhoppningsvis kommer det utställt på Blekinge museum att trollbinda såväl framtida generationer Kroon som museibesökare i allmänhet.

Mikael Henriksson, Gärestad 2012-05-08

Figurförteckning

Rapportens framsida – Ornamentik dokumenterad av Karl-Axel Björkquist

Fig.1 – Fotografi av halskragen taget i samband med inlånet 2008.

Fig.2 - Dokumentation av kopietillverkningen.

Fig.3 - Av Per Serre färdigställd kopia.

Fig.4 - Överlämnandet av kopian till familjen Kroon 2011-10-01.

Bilagor

Bilaga 1 - Beslut Granskningsnämnden för radio och TV 15/5 2007

Bilaga 2 - Diskussion på www.arkeologiforum.se under perioden 16/3 – 19/3 2007

Källor

Skriftliga källor

Björkquist, K.-A. 1987. Längesedan och nära. Ouvertyr med förbehåll. *Kring en Åkrök. Ronneby – stad och bygd*. Beijer, P. (red). Ronneby.

Otryckta källor

Uppteckning BLM A 193, Blekinge museums uppteckningsarkiv

Övriga källor

www.arkeologiforum.se under våren 2007

Sveriges dödbok 1950-1999. CD-ROM Sveriges släktforskarförbund.

Bilaga 1 – Beslut avseende granskningsärende

BESLUT

SB 353/07

2007-05-15

Dnr: 314/07-20

SAKEN

Antikrundan, SVT1, 2007-03-15, inslag om en bronsålderskrage; fråga om saklighet och mediets genomslagskraft

BESLUT

Inslaget frias. Granskningsnämnden anser att det inte strider mot kravet på saklighet eller mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

INSLAGET

Inslaget var ett expertutlåtande av en krage från bronsåldern. Följande sas mellan en expert och mannen som vill veta mer om föremålet. (Expert) – Det är en bronsålderskrage, ett tidigt, tidigt smycke som en gång har burits av en kvinna, någonstans kring 1500 till 1300 före Kristus. Och det kan ju vara på det sättet att hon har haft det på sig när hon legat i sin grav eller så har hon tappat det vid något tillfälle. Så kan det också vara. Hur har denna halskrage hamnat hos dig? (Man) – Ja, det är min morfar som någon gång innan andra världskriget, han var vägbyggare och den här hittade han under ett bygge. Vi tror att det är någonstans nere i Skåne, någonstans mellan Åhus-Kristianstad, i de trakterna. Han berättade detta för mig när jag var liten och tyvärr kommer jag inte riktigt ihåg alla detaljer kring historien. (Expert) – Denna typen av kragar har ju hittats i Skåne. Och motivet då, det är ju kanske en egen tolkning. Jag tror att det är liksom en evighetssymbol och den symbolen har varit mycket gammal symbol. Alltså redan grekerna använde denna symbolen i sin ornamentik och sen har den förmodligen gått norrut till Norden. Och på några ställen där den är lite skadat så har det brutit ut någonting som är ilsket grönt som man kallar för malakitisering. Jag har aldrig sett det på ett föremål som har varit yngre än kanske 1 000 år. Så det är ett väldigt, väldigt fint tecken på att detta är en riktig bronsåldershalskrage från tiden. Jag känner mig ganska säker på att en samlare är intresserad av att betala en 30, 40, 50 000 kronor för en sådan här välbevarad halskrage. Denna typen av fornlämningar, om man ska säga så, är skyddade av vår fornminneslag. Så föremål som hittas

i dag bör man lämna in till ett museum för bedömning.

ANMÄLAN

Anmälaren kritiserar att experten sa att föremål av denna typ betingar ett pris på ca 50 000 kronor och därigenom klagade att det finns en marknad för liknande föremål. Han kritiserar även formuleringen att föremål som hittas i dag ”bör man lämna in till ett museum för bedömning.” Han anser att inslaget skapar en marknad för föremålen genom att uppmärksamma de ekonomiska värdena. Han är även kritisk till att de medverkande antikhandlarna som har ekonomiskt intresse i höga priser på antikviteter är med och skapar nya marknader. Anmälaren anför vidare följande.

Ett fornfynd är enligt lagen om kulturminnen bl.a. ett föremål som kan antas vara minst 100 år. Ett fynd som påträffats under andra omständigheter än vid en fast fornlämning tillfaller upphittaren. Han är dock skyldig att erbjuda staten fyndet mot betalning, bl.a. om föremålet innehåller brons. Expertens formulering att man kan lämna in saker för bedömning på saker som staten har inlösningsrätt till är helt felaktig.

AKTUELLA BESTÄMMELSER

Enligt 5 § i Sveriges Televisions (SVT) sändningstillstånd ska programverksamheten bedrivas sakligt och med beaktande av att en vidsträckt yttrande- och informationsfrihet ska råda i televisionen. Kravet på saklighet innebär främst att uppgifter som är av betydelse för framställningen ska vara korrekta och att framställningen inte får vara vilseledande, t.ex. genom att väsentliga uppgifter utelämnas. Kravet på saklighet tillämpas enligt Granskningsnämndens praxis i princip fullt ut på programledare, reportrar och andra som genom sin ställning i ett program kan uppfattas som företrädare för programföretaget. Med hänsyn till den vidsträckta yttrandefriheten kan kraven ställas lägre i fråga om intervjuade, debattdeltagare och andra s.k. tillfälliga medverkande.

Enligt 12 § i SVT:s sändningstillstånd ska programföretaget ta hänsyn till televisionens särskilda genomslagskraft när det gäller programmens ämnen och utformning samt tiden för sändning av programmen. Bestämmelsen innebär enligt Granskningsnämndens praxis bl.a. att varsamhet måste iakttas när det gäller program eller inslag som kan uppfattas uppmanna till brott eller som innebär ett förhållande av brott och brottslingar.

GRANSKNINGSNÄMNDENS BEDÖMNING

Granskningsnämnden konstaterar att det värderade föremålet uppgavs vara hittat strax före andra världskriget. Nämnden konstaterar vidare att experten

sa att om man hittar den typ av föremål i dag bör den lämnas in på museum för bedömning. Enligt lagen om kulturminnen ska den som påträffar ett fornfynd anmäla det. Bland annat kan man göra det till ett länsmuseum. Enligt nämndens mening strider inte expertens uttalande mot kravet på saklighet. Nämnden kan inte heller finna att inslaget var utformat på ett sådant sätt att det skulle strida mot bestämmelsen om televisionens särskilda genomslagskraft.

Detta beslut har fattats av Granskningsnämndens direktör Cecilia Renfors efter föredragning av Per Sandén.

Cecilia Renfors

Per Sandén

Bilaga 2 – Diskussion på internet kring halskragen

gangrade

Medlem

Halskragen i Antikrundan

« skrivet: mars 16, 2007, 08:56 »

Offline

Hej

Jag hade tänkt läsa in mig på den halskrage som visades upp i antikrundan igår (15/3-07), men till min stora besvikelse hittade jag inte det ämnet varför jag själv skapade det, här, nu.

I alla fall, nån mer än jag som såg det? Nån som kan få fram bilder på det? Nån som vet vart det tog vägen, om ägaren lämnade in det till museum, behöll det eller sålde det (för de upp till 50 000 som Antikrundan värderade det till)?

Antikrundan var från Ronneby, kragen var hittat vid nåt vägbygge i Skåne för kanske 50 år sedan (en fullvuxen karls morfar hade berättat om det när karlen var liten)

/SA

	Loggat

Qui tacet, consentit

gangrade

Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svava #1 skrivet: mars 16, 2007, 09:01 »

Offline

Finns att se på SVT, Halskragen presenteras vid ca 49,03 minuter

<http://svt.se/svt/play/video.jsp?a=735287>

/SA

	Loggat

Qui tacet, consentit

Reuterdahl

Moderator

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #2 skrivet: mars 16, 2007, 10:03 »

Offline

[Hemsida](#)

Det är svårt att förhålla sig till vad man skall tycka om sådana här inslag. Generellt gillar jag inte, att så som man gjorde i antikrundan, sätter ett pris fornfynd, problemet är att de har ett rent ekonomiskt värde och om man kan uppvisa att det hittats för länge sedan (preskriberat fornminnesbrott) så är de lagliga att sälja och det finns uppenbarligen en marknad. Den här gången tog man åtminstone upp KLM i samband med fyndet, även om formuleringen "att man bör visa upp det för ett museum" är i svagaste laget, hon kunde också ha uppmärksammat tittarna på vad som gäller vid försäljning, jag misstänker t.ex. att det inte får föras ut ur Sverige.

Reuterdahl

Loggat

Archaeology is taxes well spent!

Peppe

Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #3 skrivet: mars 16, 2007, 10:54 »

Offline

[Hemsida](#)

Föremål av brons SKA man väl lämna in? "Föremål av guld, silver, brons eller annan legering med koppar" eller liknande står det väl i lagen?

/ Pierre

Loggat

**Mats
Hansson**
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #4 skrivet: mars 16, 2007, 16:47 »

Offline

Citat från: Reuterdaahl skrivet mars 16, 2007, 10:03

Generellt gillar jag inte, att så som man gjorde i antikrundan, sätter ett pris fornfynd, problemet är att de har ett rent ekonomiskt värde ...

Håller helt med dig, Reuterdaahl. Jag har inget emot Antikrundan, det är egentligen en jättebra programidé, men jag har alltid haft svårt för det där momentet i slutet av varje bedömning, typ "...och vad tror du den är värd?" varefter ägaren tvingas låtsas överraskad, alt. dölja sin besvikelse. Men när man visar upp en halskrage från äldre bronsålder, med spiralornamentik och allt, då blir den ekonomiska värderingen helt absurd. Även om de antikvitetskunniga bedömarna (som ju inte är arkeologer) mot förmodan skulle kunna göra en rimlig bedömning av värdet, så hör det liksom inte hemma här. Jag tycker att SVT inte ska medverka till att plantera ett synsätt hos folk att arkeologiska föremål kan värderas i pengar. Den handel som finns på nätet (och på annat sätt) med fornföremål, ofta på gränsen till det illegala, klarar sig bra utan reklam.

Bort med fornfynd från Antikrundan tycker jag. Vill människor vädra de ev. fornsaker de har i sina byrååldor kanske man kunde ta upp detta i ett annat sammanhang i TV. Det är inte frågan om att ge folk skuld känslor för något de fått från sina äldre släktingar, men bort med prislapparna!

/Mats

 Loggat

Runa

Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« **Svara #5 skrivet:** mars 16, 2007, 23:17 »

Offline

Jag håller med er andra, bort med fornyfunden från antikrundan.

Det är ju redan nog med att det faktiskt säljs fornyfynd. Dessutom hade det ju varit roligare om det hade varit en arkeolog som hade berättat om bronskragen. Period osv istället för hon på antikrundan.

De borde verkligen inte ha satt ett pris på föremålet. Bättre att bara berätta om KLM och sen berätta om att man ska visa det för ett museum. Kanske även hade varit vettigt att ta upp den illegala handeln med fornföremål.

Aja, hoppas man slipper se det fler gånger 🙄

Loggat

Gorm

Administratör

SV: Halskragen i Antikrundan

« **Svara #6 skrivet:** mars 16, 2007, 23:51 »

Offline

"That belongs in a museum."

Indiana Jones

Förlåt, kunde inte låta bli. 🙄

/Johan

Hemsida

Loggat

"Archaeology is the search for fact... not truth. If it's truth you're looking for, Dr. Tyree's philosophy class is right down the hall"

Dr. Henry Jones, Jr

Herulen
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #7 skrivet: mars 17, 2007, 00:05 »

Online

Citat från: Runa skrivet mars 16, 2007, 23:17

Jag håller med er andra, bort med fornfynden från antikrundan. Det är ju redan nog med att det faktiskt säljs fornfynd. Dessutom hade det ju varit roligare om det hade varit en arkeolog som hade berättat om bronskragen. Period osv istället för hon på antikrundan. De borde verkligen inte ha satt ett pris på föremålet. Bättre att bara berätta om KLM och sen berätta om att man ska visa det för ett museum. Kanske även hade varit vettigt att ta upp den illegala handeln med fornföremål.

Aja, hoppas man slipper se det fler gånger 😞

Jag tycker man kan se en viss vända hos antikkännarna när sådant här dyker upp. De vill egentligen inte befatta sig med sådana föremål men måste för breddens skull. Denna halskrage är ju en kulturskatt fast med ringa pengavärde. Samma sak var det för några år sedan när man visade upp emaljinnlagda beslag i Vendelstil II. Fasansfullt! Jag tror inte SVT riktigt har det klart för sig att de genom att låta kändisantikvetare få sätta pris på fornfynd medverkar till en otillåten marknad. Kan hända bör vi här göra en liten insatts och uppvakta SVT om detta?

Loggat

Sven lagman
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #8 skrivet: mars 17, 2007, 08:06 »

Offline

Synd att inte Blekinge längre tillhör Danmark. Då skulle vi inte ha just det här problem med vårt kulturarv. I Danmark skulle nämligen något sådant här vara fullständigt uteslutet, det faller under Danefälagen med anor till 1200-talet. Alla fornfynd av denna kaliber inlöses genast av staten till stora belopp. I vårt grannland har man också en lag mot utförsäljning och avyttring av museiföremål, något som vi helt saknar i Sverige. Därför kan stora museer i detta landet köra vagnslast med unika museiföremål till soptippen utan saklig bedömning och utan att någon kan göra något åt det.

**Mats
Hansson**
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #9 skrivet: mars 17, 2007, 12:58 »

Citat från: Herulen skrivet mars 17, 2007, 00:05

Offline

Kan hända bör vi här göra en liten insatts och uppvakta SVT om detta?

Det är en bra idé. Försökte hitta en e-mail-adress till redaktionen för Antikrundan på SVT:s site, men jag hittade ingen. Någon som gör det? Ett e-mail borde man i alla fall kunna slänga iväg, med någon form av hänvisning till att vi är flera arkeologer/arkeologiintresserade som reagerar mot detta. Jag kan åta mig att skriva, men det kanske "tar" bättre om någon av er arkeologer gör det.

/Mats

**Lars
Lundqvist**
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #10 skrivet: mars 17, 2007, 13:09 »

Offline

Hemsida

Det dök upp en folkvandringstida guldgrej för några år sedan. Jag ringde och kollade med producenten hur de resonerade etc. "Experten" värderade den till + 100 papp eller så. I programmet efter så tog man upp litet kring lagstiftningen. Kanske det sker denna gång också? Vem vet.

**Mats
Hansson**
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #11 skrivet: mars 17, 2007, 13:13 »

Offline

Hittade kontaktinformationen till redaktionen, finns på http://svt.se/svt/jsp/Crosslink.jsp?d=46367&lid=puff_516821

Någon som känner för att ryta lite?

/Mats

Gorm

Administratör

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #12 skrivet: mars 17, 2007, 13:14 »

Offline

Hemsida

Citat från: Lars Lundqvist skrivet mars 17, 2007, 13:09

I programmet efter så tog man upp litet kring lagstiftningen. Kanske det sker denna gång också? Vem vet.

Eftersom det var säsongavslutning så får vi nog vänta på det i sådant fall. 😊

Mats kanske kan skriva ett förslag på formulering som även vi andra kan använda och lägga till och dra ifrån? Jag tror att det ger lite mer tyngd om det är flera som skickar e-post.

/Johan

--	--

Loggat

"Archaeology is the search for fact... not truth. If it's truth you're looking for, Dr. Tyree's philosophy class is right down the hall"

Dr. Henry Jones, Jr

Sven lagman

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #13 skrivet: mars 17, 2007, 13:46 »

Offline

Bra förslag Gorm. Hoppas att du Mats nappar. Skulle dock helst se en digital namnlista kopplad till dokumentet. Borde bli väldigt många som sätter sitt namn men hur kan man göra en sådan rent tekniskt?

Loggat

**Mats
Hansson**
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #14 skrivet: mars 17, 2007, 14:01 »

Offline

Var nästan på väg att skicka iväg ett mail själv i eget namn, men jag hejdade mig. Jag lägger ut det här som jag jag formulerade det:

Till Er på redaktionen för antikrundan:

Jag reagerade på att man i Antikrundan den 15 mars tog upp ett föremål från bronsåldern till bedömning och värdering. Det gällde den utsökta bronshalskragen med spiralornamentik, sannolikt från äldre bronsåldern. Denna typ av föremål, av vilka Historiska Museet i Stockholm enbart besitter en handfull, får anses utgöra praktföremål med stort informationsvärde för arkeologer och allmänhet. Sådana föremål, anser jag, bör inte tas upp överhuvudtaget i detta annars så utmärkta TV-program. Och de bör framförallt inte åsättas ett värde i pengar, detta för att man ska undvika att plantera ett synsätt hos allmänheten där man kan handla med sådana fornföremål som vore de vilka antikviteter som helst.

Bakgrunden är förstås den handel med fornföremål (bl. över Internet), ofta gränsande till det illegala, som förekommer i många länder och med säkerhet även i vårt land. Man nämnde Kulturmiljölagen i programmet, och det var bra, om än alltför flyktigt. Denna lag är tydlig vad gäller fynd bestående de ädla metallerna:

"Sådant fornfynd som avses i 3 § 2 tillfaller upphittaren. Han är dock skyldig att erbjuda staten att få lösa in det mot betalning (hembud)

1. om fornfyndet innehåller föremål som helt eller delvis består av guld, silver, koppar, brons eller annan legering med koppar eller
2. om fornfyndet består av två eller flera föremål, som kan antas ha blivit nedlagda tillsammans."

Det finns i lagen formuleringar även om det värde som ska gälla vid inlösen.

Förvisso har folk gott om stenyxor och fornfynd i sina byrååldor hemma, och det är inte avsikten att ge någon dåligt samvete för detta. Men om man ska ta upp sådana fornfynd till betraktelse så anser jag att det är viktigt att utveckla vad som gäller och framförallt att undvika att åsätta föremålet något slags "marknadsvärde". För en sådan praktfull halskrage från bronsåldern som uppvisades i programmet finns ingen annan marknad (eller borde inte finnas) än vårt

Gorm

Administratör

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #15 skrivet: mars 17, 2007, 14:31 »

Offline

Hemsida

Ser bra ut, en liten påpekan bara: Lagen heter "Lag (1988:950) om kulturminnen m.m." eller möjligtvis "Kulturminneslagen" och inget annat. Det är viktigt att uttrycka sig vänligt och korrekt och ge konstruktiv kritik vilket jag tycker att du, Mats, har gjort. Det kan även vara värt att ta upp den nyligen presenterade utredningen av BRÅ, "Brott under ytan".

Gällande elektroniska namninsamlingar så finns det flera att välja mellan. www.namninsamling.se och www.namninsamling.com är två exempel. Den som känner sig manad får gärna starta en sådan insamling men jag tror att mail från enskilda personer kan göra större nytta. Varför inte både och? 😊

/Johan

 Loggat

"Archaeology is the search for fact... not truth. If it's truth you're looking for, Dr. Tyree's philosophy class is right down the hall"

Dr. Henry Jones, Jr

**Mats
Hansson**
Stammis

Offline

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #16 skrivet: mars 17, 2007, 17:09 »

Ja, namnet på lagen ska nog justeras till.

Betr. BRÅ har jag inte följt det så noga - är egentligen inte så intresserad av "baksidorna" inom området, men jag vet att det varit en tråd här med det innehållet. Förslag till formulering att lägga till?

Betr. det praktiska - man behöver kanske inte krångla till det för mycket. Om vi kan enas om en formulering skulle alla som vill skylta med sin namnunderskrift i ett sådant mail kunna skicka ett privat meddelande till mig, där ni anger fullständigt namn, ort och gärna titel ("arkeolog", "arkeologistuderande", "fritidsarkeolog" osv.). Så kan jag se till att skicka iväg, ni får (som privat meddelande) kopia på mailet. OK?

Vi får väl ha en deadline förstås så det inte blir inaktuellt, några dagar kan man nog ge det hela ändå.

/Mats

 Loggat

**Mats
Hansson**
Stammis

Offline

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #17 skrivet: mars 17, 2007, 17:17 »

Citat från: Mats Hansson skrivet mars 17, 2007, 14:01

Denna typ av föremål, av vilka Historiska Museet i Stockholm enbart besitter en handfull, ...

Skulle vilja ändra den formuleringen, var inte avsett att på något vis bortse från vad andra museer i landet kan ha i sina samlingar. Avsikten var bara att visa att just sådan här halskragar faktiskt inte växer på träd, och välbevarade sådana kommer sannolikt inte att återfinnas i så stor omfattning. Gjorde en sökning på Historiska Museet och kunde räkna till 6-7 st. halskragar med den typen av spiralornamentik. De mest kända är väl de (tre tror jag) från Lilla Loshult i Skåne. Är det någon som har en uppfattning om hur många sådana här halskragar vi har i landet (med just den typen av ornamentik)? Har Kulturen i Lund några?

/Mats

Selaön

Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #18 skrivet: mars 17, 2007, 20:06 »

Offline

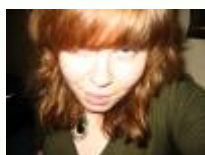
Även om en halskrage från bronsåldern inte passar i Antikrundan så är det onekligen så att på några få minuter fick nära två miljoner tittare lära sig mer om halskragar än de någonsin har gjort på museum. Så helt av ondo var det ju inte...

Runa

Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #19 skrivet: mars 17, 2007, 23:13 »

Utmärkt idé det där med mailet Mats!
Skriver gärna under på det.

/Emma

Offline

Herulen
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #20 skrivet: mars 17, 2007, 23:36 »

Online

Citat från: Selaön skrivet mars 17, 2007, 20:06

Även om en halskrage från bronsåldern inte passar i Antikrundan så är det onekligen så att på några få minuter fick nära två miljoner tittare lära sig mer om halskragar än de någonsin har gjort på museum. Så helt av ondo var det ju inte...

Dessa tittare fick inte lära sig någonting annat än att än datumet. Hade en arkeolog på ett t.ex. museum så hade denne sökt efter fyndets bakgrundshistoria och därmed kunnat berätta en hel del. Den information som gavs på antikrundan var närmast pajasartad. Hade antikvetaren förstått det kulturella värdet hade hon inte sagt så supra extremt och tröttsamt lite som hon gjorde. Varför ställde hon upp över huvudtaget på detta, skulle en antikvetare säga något om en 1700-talsstol annat än dess ålder? Kan man inte så ska man låta bli, det är min ståndpunkt. Bedömningen är att den antikvetare som bödömde denna halskrage måste och förbli en kännare med bjällermössan på.

Loggat

Herulen
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #21 skrivet: mars 17, 2007, 23:40 »

Online

Citat från: Lars Lundqvist skrivet mars 17, 2007, 13:09

Det dök upp en folkvandringstida guldgrej för några år sedan. Jag ringde och kollade med producenten hur de resonerade etc. "Experten" värderade den till + 100 papp eller så. I programmet efter så tog man upp litet kring lagstiftningen. Kanske det sker denna gång också? Vem vet.

Det är det jag menar med pjaser. Kan man inte fornfynd så ska man inte befatta sig med det. Jag tror vi arkeologer är för snälla: svt avkrävs en förklaring på att sätta inkompetent personal som ska bedömma riksklenoder.

Loggat

Ti

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #22 skrivet: mars 17, 2007, 23:59 »

Offline

Citat från: Mats Hansson skrivet mars 17, 2007, 17:17

Gjorde en sökning på Historiska Museet och kunde räkna till 6-7 st. halskragar med den typen av spiralornamentik. De mest kända är väl de (tre tror jag) från Lilla Loshult i Skåne. Är det någon som har en uppfattning om hur många sådana här halskragar vi har i landet (med just den typen av ornamentik)? Har Kulturen i Lund några?
/Mats

Jag gjorde en sökning på SHM och fann till min förvåning att Gökhemms halskrage inte fanns med. Det finns säkert några till, men vanliga är de inte.

Loggat

P-A

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #23 skrivet: mars 18, 2007, 09:43 »

Offline

Citat från: Herulen skrivet mars 17, 2007, 23:40

Det är det jag menar med pajaser. Kan man inte fornfynd så ska man inte befatta sig med det. Jag tror vi arkeologer är för snälla: svt avkrävs en förklaring på att sätta inkompetent personal som ska bedömma riksklenoder.

På vad grundar du dig att den persom som diskuterade denna halskrage är inkompetent? Personlig kännedom? Är titeln arkeolog (40p kan väl räcka har jag för mig eller räckler dt med 20p) en garanti mot inkompetens nu och historiskt?

/P-A

Loggat

Micke
Moderator

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #24 skrivet: mars 18, 2007, 10:53 »

Offline

Citat från: P-A skrivet mars 18, 2007, 09:43

Är titeln arkeolog (40p kan väl räcka har jag för mig eller räckler dt med 20p) en garanti mot inkompetens nu och historiskt?

Frånvaron av arkeologisk utbildning är väl knappast meriterande dock, om man skall diskutera mkt sällsynta fornfynd i teve. Det faktum att personen i fråga satte ett pris på fyndet borde i sig innebära att personen i fråga diskvalificeras från fortsatt kommentarer i programmet, åtminstone ifråga om fornfynd. Jag ser det som högst omoraliskt, och uppseendeväckande, att inte SVT har bättre omdömme än så här...

/Micke

 Loggat

Mickes senaste inlägg | Skicka PM till Micke

Johan
Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #25 skrivet: mars 18, 2007, 11:32 »

Offline

Trist att de gör om samma misstag också. De värderade en (vendeltida?) svärdsknapp för några år sedan. De bör ju rimligen ha fått en hel del befogad kritik redan den gången, men det avskräcker tydligen inte...

 Loggat

P-A

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #26 skrivet: mars 18, 2007, 12:14 »

Offline

Citat från: Micke skrivet mars 18, 2007, 10:53

Frånvaron av arkeologisk utbildning är väl knappast meriterande dock, om man skall diskutera mkt sällsynta fornfynd i teve.

Men vad är det som gör att Pia Stael von Holstein kan hängas ut som personligen inkompetent? Handlar det om utbildning, vet någon vad hon har för utbildning? Och vad gör det saken annorlunda? Hon är anställd för att kommentera och värdera vissa saker och uppenbart har redaktionen tagit ställning till att visa denna halskrage. Alltså utför hon sitt jobb, och samtidigt påtalar att man inte har rätt att ta tillvara dessa saker, också inkompetent? Nu är detta uppåenbart preskiberat men jag tror ändå inte att det är så där jättekul att inför alla Tv-tittare att man har ett föremål som man inte egentligen har rätt till och att ens morfar har begått en kriminell handling. Dessutom lär väl denne man kontaktas av museiexpertis. jag vet inte rättsläget med brottet är preskiberat så det är väl enbart en moralisk fråga som kvarstår. Vad skulle varit bättre att TV vägrat visa föremålet och det återgått till sin dolda tillvaro eller att det blir känt att föremålet finns och att det är ett lagbrott att tillvarata dessa föremål förutom att tittarna fick se det unika och vackra föremålet. Men jag förstår inte hur detta leder till att att hävda Pia Stael von Holsteins inkompetens?

Jag försvarar med detta absolut inte att privatpersoner skall kunna ta tillvara denna typ av föremål, utan att jag ser inte grnden till inkompetensförklaringen av en enskild medarbetare.

/P-A

Urban
Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #27 skrivet: mars 18, 2007, 12:38 »

Offline

Det är nog så att man inte skulle få någon seriös arkeolog att ställa upp i Antikrundan för att värdera halskragen. Dessutom är inte värdering något som vi arkeoliger sysslar med i vår yrkesytövning. Det blev därför en antikexpert som presenterade fyndet istället för en arkeolog. Hon hade säkert läst in sig ang halskragen. På grund av att det finns ett intesse bland allmänheten även för förhistoriska föremål, så passade halskragen väl in i programideén! Det man kan vara kritisk mot är ju som andra i tråden redan kommenterat att Antikrundan borde poängtera ang förbud mot utförsel av föremål och m.m.

/Urban

 Loggat

Micke
Moderator

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #28 skrivet: mars 18, 2007, 12:50 »

Offline

Det jag vänder mig emot är inte att föremålet uppvisades i teve, utan att man värderade det. Inkompetent eller inte, en person som sätter en prislapp på ett sådant här fynd är oansvarig. Det går heller inte att skylla på programledningen, alla har ett eget personligt ansvar i sådana här frågor. Nu menar jag inte att programledningen skall gå "straff fri", tvärtom de har också ett minst lika stort ansvar. Alla borde ha sett till att detta föremål inte värderades i teve. Som det är nu är alla är alla ansvariga, inklusive den som värderade. Man behöver inte haka upp sig på ordet inkompetent, byt ut det mot oansvarig istället! dessutom borde man, vad jag förstår, varit tydligare med att poängtera lagstiftningen på området, som dessutom verkar ha refererats felaktigt.

/Micke

 Loggat

Mickes senaste inlägg | Skicka PM till Micke

Gorm

Administratör

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #29 skrivet: mars 18, 2007, 13:07 »

Att fler skriver under ett mail är en idé men jag tror att det finns en risk att mailet försvinner i mängden. Min åsikt är att det borde vara bättre om de får 30 mail om samma sak istället för ett.

Offline

/Johan

Hemsida

Loggat

"Archaeology is the search for fact... not truth. If it's truth you're looking for, Dr. Tyree's philosophy class is right down the hall"

Dr. Henry Jones, Jr

**Mats
Hansson**

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #30 skrivet: mars 18, 2007, 14:10 »

Ja, jag tror att jag drar iväg ett mail från mig själv i alla fall. Kanske är bättre som Johan är inne på att skicka separata mail, det blir gärna övertungt det här med att samordna många namnunderskrifter. Ni får gärna plocka från mitt förslag, om ni skriver, men det är alltid bättre att skriva med egna ord. Johan kanske slipper ansvar för att siten används i uppviglingssyfte.... 😊

Offline

Antikrundans e-mail-adress framgår av länken i ett tidigare inlägg här.

/Mats

Loggat

P-A

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #31 skrivet: mars 18, 2007, 14:36 »

Offline

Citat från: Micke skrivet mars 18, 2007, 12:50

Det jag vänder mig emot är inte att föremålet uppvisades i teve, utan att man värderade det. Inkompetent eller inte, en person som sätter en prislapp på ett sådant här fynd är oansvarig.

Ok jag är med på detta men är fortfarande inte så förtjust i inkompetensetiketter. Jag menar hur många skulle man i bland vilja fästa den etiketten på. 😊

/P-A

Loggat

Ti

Stammis

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #32 skrivet: mars 18, 2007, 21:20 »

Offline

Jag kom just ihåg att Skara museum har en halskrage från bronsåldern

hittad i Daretorp som är snarlik den som visades upp i Antikrundan. Men varför får man ingen träff på halskragen från Götlunda när man söker på SHM? Är det någon som vet var den finns?

När det gäller frågan om de varit dumma eller snälla när de visade en halskrage i Antikrundan lutar jag åt att de var mest snälla men lite dumma.

Det var bra att de skapade intresse för dessa gamla föremål. Det var bra att vi fick kännedom om föremålets existens (tror att det finns många föremål i den klassen ute i stugorna och program av den här typen kan locka fram dem).

Det var dåligt att de satte ett pris på den. De borde sagt något i stil med: om du lämnar in den till ett museum så blir vi alla glada och du kan säkert få bra betalt dessutom.

Loggat

Gorm

Administratör

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #33 skrivet: mars 19, 2007, 08:01 »

Offline

[Hemsida](#)

Upphävs hembudsplikten om man ärvt föremålet? Jag hittar inget om detta i lagen men vad är praxis? Det jag kunde hitta om arv var [5 kap § 11](#) och [6 kap § 7](#).

Anledningen till att man inte hittar vissa föremål i SHM:s databas kan helt enkelt bero på att de inte lagt in det än. Skicka en e-post och fråga om de kan lägga in föremålet.

/Johan

Loggat

"Archaeology is the search for fact... not truth. If it's truth you're looking for, Dr. Tyree's philosophy class is right down the hall"

Dr. Henry Jones, Jr

Selaön

Medlem

SV: Halskragen i Antikrundan

« Svara #34 skrivet: mars 19, 2007, 10:27 »

Offline

Lagen är noga med att fynden ska sakna ägare och borde därmed inte gälla vid arv, förutsatt att morfar var ägare i juridisk mening. Jag är ingen expert på juridik men det bör väl vara så att man måste titta på hur lagen var utformad när kragen hittades, dvs på 1930-talet?

Loggat